

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Francisci Caietani Societatis Jesu

Gaetano, Alfonso

Excusa Pragæ, Anno 1668

Cap. XXII. De obitu, & sepultura Francisci.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37359

bus, adibat cœleste hoc symposium, non modò Dominicis & solennioribus Christi ac Sanctorum diebus, sed iteratò intrà hebdomadam feriâ quartâ ac sextâ, præmissâ exomologesi, & eo apparatu, quem existimare possumus, fuisse usurpatum à tot divini luminis collustrato radijs, & cœlestibus delicijs asfveto. Ità magnis passibus, unius anni, & aliquot mensium spatio, contendit ad perfectionem, sciens brevem esse vitæ suæ terminum, & præmium æternum:

CAPUT XXII.

*De obitu & sepultura
Francisci Cajetani.*

Dum

Dum Franciscus animum
exerceret oratione, & con-
tinuâ conjunctione cum DEO,
negaretque corpori, intrâ pru-
dentia & obedientia limites,
quoad poterat, licitas refocil-
lationes, quibus fortè illud om-
nino erexisset aut sustentavisset,
nè citò concideret, atque Divi-
ni luminis & instinctûs ductu,
non intermitteret continuum
sui afflicti studium, graviùs
agrotavit, invalescente feбри, &
sævâ tussi, quæ illum sex men-
ses, præter morem, afflixit. In
novo hoc dolorum assultu, ab
omnibus sibi temperabat gemi-
tibus vel suspirijs, in nullas eru-
pit querelas, quibus opem im-
ploraret, sustinens occultum
suum tormentum animo ac si-
len-

lento invicto. Benedicebat tantummodo DEUM mente pacatâ & sereno vultu, itâ, ut non solum exemplo suæ tolerantia adstantes permoveret, verum etiam obstupesceret, videntes illum adeò consumptum, atque insuper noctu diuque graves cruciatus perpetientem, quasi sentiendi facultate esset destitutus: adeò videlicet solidis virtutibus, præsertim mortificationi, assueverat, tantâque DEI gratiâ corroborabatur, qui majorum dolorum tempore suos amplius consolatur. Alleviatur inter patiendum lectione & colloquijs de rebus Divinis, frequentatione sacrosanctæ Eucharistiæ, quæ est infirmorum fortitudo, & consideratio-

ne

ne paterni amoris, quo sibi à
DEO dolores offerri intellige-
bat, suscipiens illos instar pre-
tiosi muneris cum gratiarum
actione. Recreabat se memo-
riâ acerbissimæ passionis Chri-
sti, gaudens se ei conformem
esse in patiando, optansque il-
lum sibi obvenire diem extre-
mum, qui ipsi fuerat, cum dolo-
rum augmento. Crescentibus
afflictionibus corporis ultimo
bimestri, quo feбри hecTICÆ ac-
cesserat etiam lenta tabes, ità
fuit emaciatuS & confectus, ut
mortuo similior appareret
quàm vivo. Quamvis verò tam
exhaustis esset viribus, quia ar-
bitratur esse singularitatem,
sacrâ se Communione reficere,
in Sacello domestico, quod vo-
le-

lebat Pater Rector, ut illum liberaret à noxio frigore & molestia, quam experiebatur in permeandis gradibus, ut mature ad templum descenderet, maluit, quod sibi precibus exoravit, bacillo innixus, se conferre ad Sacrum antedens Concionem, quod, cum non posset amplius pedibus consistere, audiebat, sedens in altaris infimis gradibus, sub pedibus Novitiorum & Fratrum. Sentiens sibi indies magis deficere vires, gauderat se viciniorem fieri fruitioni sui DEI, & contemplandæ Christi, ejusdemque Parentis pulchritudini. Interea directis ad cœlum suis votis, eliciebat frequentes & intensos actus amoris, exponens dilecto suo ar-

do-

dores
ex de
grand
tà. C
explic
svever
sidera
tiavit,
se prob
religio
lores à
tur.
rebat
pacatè
tum ev
culdub
genibu
tis præ
stor, p
inctur
imper

dores sui cordis, procedentes
ex desiderio ejus videndi, mi-
grandique ex hac vita feriâ sex-
tâ. Quem ille pium affectum
explicuit, quibus fidentiùs con-
sueverat. Quod quidem si de-
sideravit, obtinuit; si prænun-
tiavit, non falsum se vatem fuis-
se probavit, propter singularem
religionē, quâ patientis DEI do-
lores à puero assiduè veneraba-
tur. Etsi esset ægerrimus, vi-
vebat tamen tam patienter &
pacatè, quàm si nihil sibi insoli-
tum evenisset, evolaturus pro-
culdubio in cœlum stans, aut
genibus incumbens, nullo obi-
tatis præbito indicio, nisi P. Re-
ctor, postquam tantùm non ex-
inctum conspexisset, suo ipsum
imperio ad lectum compulisset,
quod

quod accidit quartâ Quadragesimæ hebdomadâ. Advocatus Medicus, prædixit, non extracturum vitam ad Pascha, quò accepto nuntio, exilijt gaudio Franciscus, quod vultu prætulit, & suavissimas Medico egit gratias, qui obstupescens, tantam serenitatem & animi fortitudinem, pollicitus est, se pro viribus omnem ipsi artem suam impensurum. Cui ille, DEI potiendi flagrans desiderio, respondit: *Noli, amabò, tibi meicausâ negotium facessere. Omnior enim, nulla mihi profutura pharmaca.* Petijt ardentem sacram Exomologesim & Synaxim Dominicâ, quam Passionis dicimus, atque tum se penitus immerisit contemplationi Christi

sti

sti crucifixi, expromptisque cor-
dis affectibus aiebat; *Parùm, mi-*
Domine, tui amore patior: &
quenam lex id patitur, ut servus
rebellis decumbat in lecto, mini-
strantibus ipsi filijs DEI, tu verò
mi Domine, & cœlorum Rex, pen-
deas in cruce inter latrones? do-
lores, mi IESU! da, & amorem.
Hujusmodi iterabat actus vultu
hilari, & solabatur omnes sui
causâ mœrentes. Non gaude-
bat alijs colloquijs, quàm de
cruciatibus Christi, deque cœ-
lesti gloria, ubi continuò defi-
rum habebat animum. Feriâ
quartâ, Majoris Hebdomadæ,
sub horam vesperarum, ut se ad
ultimam luctam armaret, &
compararet pro abitu ad cœ-
rum, magno animi sensu petijt
sibi

sibi præberi Divinum viaticum,
 & sacrum oleum, suscepitque,
 ea mysteria religiosè, respon-
 sans ad orationes Ecclesiæ. Cha-
 ritatis deinde erga quendam
 pauperem instinctu motus, lite-
 ras dedit ad Fratrem, quibus il-
 lum ipsi commendaret, unaque
 ultimum vale diceret, ad melio-
 rem vitam migraturus: & quia
 in iisdem est animadvertere,
 quàm sanctè ad mortem fuerit
 comparatus, quantumque fue-
 rit ejus gaudium, cujus memi-
 nimus, nec non exemplum cha-
 ritatis, quæ est apex perfectio-
 nis, placet illas hîc referre,
 prout ab illo scriptæ
 fuerunt.

☉(+)☉

Do-

*Domine mi Frater
Pax Christi.*

*Jam mihi, ingenti meo gaudio,
annuntiatus est finis meorum
dolorum; proinde ante meum
discessum, statui his Illustrissima
Dominationi Vestrae, & alijs meis
Fratribus, Consanguineis & ami-
cis, extremum vale dicere, relin-
quens Vestrae Dominationi fratris
loco Christum Dominum, ex quo,
si ipsum amaverit, ei que servive-
rit, prout tenetur, majus capiet
solatium, quam ex me, aut alio
liberrimo fratre ceperit, aut ca-
pere possit. Enixè obsecro Vestram
Dominationem, unà cum alijs,
meam jacturam, usque adeò e-
rè ferant ac deplorent: hoc enim
est contristari ob meum bonum*

Q

& gau-

Et gaudium, quod ego, quae DEI
 erga me est benignitas, in morte
 mea repono. Atque ut finiam,
 peto à Vestra Dominatione ulti-
 mam gratiam, per eum amorem,
 quo me prosequitur, quam in cœ-
 lo, si Divina Bonitas eò me dedu-
 xerit, gratus rependam, ut persol-
 vat, quod debet nostro Iacobo
 Sanctanderio, qui me invisit, &
 mihi negotium recensuit. Si ve-
 rò Vestra Dominatio haberet,
 quod opponeret, conniveat ali-
 quid propter me, nè, si secus faciat,
 offendat DEUM summum Monar-
 cham. Salutet amanter Vestra
 Dominatio Dominum Fabricium,
 D. Blaseum, neque pratereat Do-
 minas.

19. Aprilis, Anno 1601.

Cum verò ipse non possim, scripsit pro me, ac subscripsit noster
Frater Alphonsus Cajetanus.

Illustriss: Dominat:
Vestrae

Frater & servus in Christo

Franciscus Cajetanus.

Perfunctus hoc officio, convertit omnes suas cogitationes ad DEUM, frequentando actus Contritionis, Fidei, Spei, & Charitatis. Testis est valetudinarij Administer, à se, dum festinà quartà excubaret praë foribus cubiculi, in quo æger decumbat, sub horam sextam auditum fuisse suave quoddam colloquium, quod integris etiam-

Q 2

num

num sensibus habuit cum sacra-
tissima Virgine dicens: *Ad quid
venisti DEI Mater? fac, obsecro,
ut animam reddam tuo Filio.*
Dum ipsum post dimidiam de-
inde horam adivisset Valetudi-
narius, porrecturus illi modi-
cum carnis in liquorem deco-
ctæ, quæsiuissetque ex eo, qua-
lenam fuisset colloquium, quod
audiverat, respondit: Cùm vi-
gilarem, fallendi temporis gra-
tiâ, alloquebar iconem DEIPa-
ræ, dissimulato, his ambiguis
verbis, favore Virginis, quam
affectu singulari colebat post
Filium. Feriâ quintâ manè gra-
tias acturus Christo Domino
pro institutione Augustissimi
Sacramenti, denuo se eo refici
petijt, quia arbitrabatur se non
pos-

posse
chari
Dom
prius
peret
nariu
collo
cum
Diem
pland
piens
tore,
tam in
sancto
riar, &
dies.
Infirm
spectab
tione,
genten
genua
pos-

sacra-
d quid
secro,
Filio.
m de-
etudi-
modi-
deco-
qua-
quod
m vi-
is gra-
DEI pa-
biguis
quam
t post
ne gra-
omino
tissimi
refici
e non
pos-

posse aliter respondere tantæ
charitati, quàm si eodemmet
Domino animam suam cibaret:
priusquam autem illum susci-
peret, rogavit obnixè Valetudi-
narium, nè ulli indicaret, suum
colloquium præterlapsæ noctis,
cum Beatissima DEI Parente.
Diem illum impendit contem-
plandis vulneribus Christi, cu-
piens mori & sepeliri in ejus pe-
ctore, indeque resurgere ad vi-
tam immortalem, canens cum
sancto Jobo; *In nidulo meo mo-
riar, & sicut palma multiplicabo
dies.* Nocte subsequutâ ipsum
Infirmarius per quasdam rimas
spectabat, non minori conten-
tione, quàm pietate, multis a-
gentem cum Christo crucifixo,
genua flectebat in lecto, licèt ef-

set debillimus, & quasi moribundus, atque sumptâ Crucifixi Christi effigie in manus, petebat ab illo celerem vitæ finem in hæc verba: *Tolle me jam Domine ex hac vita mortali, & deduc me, pro tua clementia, eò, ubi te fruar, tuâq; sanctâ Matre.* Dum autem pectus vellet unâ manu pulsare, alterâ stringens Crucifixum, destituebatur viribus, ad eam sustinendam, ac attollendam. Feriâ sextâ sciens ipsum Medicus lætari, quòd in propinquo esset hora suæ mortis, illi dixit: Eja mi Pater, hac nocte liberaberis à corporis doloribus: Franciscus novam prætulit lætitiâ, actisque ipsi magnis gratijs pro felici hoc nuntio, promisit se pro illo oratu-

turum, si Deo propitio, potiretur
cœlesti requie. Sub exitum
diei, majori gestiebat gaudio,
sentiens non longè extremam
horam abesse: & rejectâ curâ
corporis, securus de Divina
protectione, conversus ad Va-
letudinarium, cujus dolebat vi-
ces, ob toleratos sui causâ labo-
res: *Abi, inquit, cubitum, jam
sum sanctis Sacramentis armatus,
& omni metu liber.* Respondit
Frater: Vis me fallere, ac me
absente decedere. *Quid refert?*
reposuit Franciscus; *opitulabi-
tur mihi DEUS, cui meam ani-
mam commendavi. Adsunt mi-
hi Regina cœlorum cum Angelis,
& sanctis meis Tutelaribus.* Ve-
rùm, animadvertens Frater, il-
lum sensim appropinquare cœ-
lo,

lo, accivit Patrem Ministrum cum alio Sacerdote, ut ipsum adjuvarent precibus Ecclesiæ, quas, nè ei essent molesti, legabant submissâ voce: at Franciscus illas petijt legi voce clariore, eò, quòd vellet capere solatium ex ruminacione mysteriorum, & affectuum contentorum in Ecclesiæ verbis: mansitque semper firmis sensibus, jam auscultans, jam alloquens Christum, cruci suffixum, & Beatissimam Matrem. Dicente postea Patre Litanias, voluit ut substitueret ad invocationem sancti Francisci, non solùm, quòd illius gereret nomen, sed quòd fuerit amantissimus Christi crucifixi, deditque nonnihil temporis referendis ipsi gratijs pro be-

ben
ora
tren
se d
Igna
vixe
ea m
niam
ab ip
ad D
Oblit
rator
me t
bi tu
me, u
IESU
prate
XAVE
fruer
preca
xus m

beneficijs ab eo acceptis, & exorando ejus præsidio, in hac extrema necessitate. Convertit se deinde ad sanctum Patrem Ignatium, cui gratias egit, quòd vixerit in ipsius Societate, & in ea moriatur, petijt quoque veniam ob non servatas Regulas ab ipso scriptas, tot inter fusas ad DEUM preces & lacrymas. *Obliviscere, aiebat, mi Pater, erratorum meorum, & recordare me tuum esse filium, nunc tuâ mihi tutelâ est opus, intercede pro me, ut ad videndum tecum meum IESUM pertingam.* Meminit præterea, Nostri Sancti Patris XAVERII, cujus ut meritis, DEI frueretur conspectu, ardentè precabatur. Demum complexus manibus Crucifixum, amantè

Q5 ter

ter Christum in effigie, pariter-
que intemeratam Virginem,
compellans, & magno affectu
invocans, animam Conditori
suo reddidit, anno Christi 1601.
20. Aprilis, sub exitum sacratio-
ris feriæ sextæ, & initium Sab-
bathi sancti, ut intelligeremus,
non solùm Servatorem nostrum
fidelem se exhibuisse, in adim-
plendo servi sui desiderio, o-
ptantis vitam eo die finire, quo
suam ille posuit in cruce, verùm
etiam liberalem, ut piè credi-
mus, in eo sinè mora, die Sabba-
thi admittendo ad gloriosum
suum, sanctissimæque suæ Pa-
rentis consortium, quod ad ul-
timum usque halitum postula-
vit & expetijt. Explevit ætatis
annos triginta & unum, menses
quin-

qui-
tate
fui-
ris,
tiar
spee
corp
riam
retu
sanct
mno
tor,
Fran
noct
Mon
Sanct
scum
Exhi
tum
quen
celo

quinque, dies novem; in Societate vixit annis octo. vultus defuncti adeò erat serenus & hilaris, ut Patres & Fratres, non satiarentur frequentiore illius aspectu, atque ex ipsa specie corporis, clarè conijciebant gloriam, quâ beata ejus anima frueretur. Sub auroram Sabbathi sancti, qui expergefactis è somno adferebat lumen Excitator, annuntiabat unâ obitum Francisci mortui, præterlapsâ nocte feriæ sextæ, his verbis: *Mortuus est Sanctus cum Sancto Sanctorum*; intelligens Franciscum cum Christo mortuum. Exhilaravit omnes pium & gratum nuntium de bono Fratre, quem sperabant fore suum in cœlo advocatum. Pervasit sua-

Q6

vis

vis universum Collegium sensus religiosæ æmulationis, fortiendi tam facilis exitûs, exarsitque in omnium animis vehemens studium, imitandi raras ipsius virtutes. Complures ambigebant, precésne pro ipso funderent, solitas pro vitâ functis persolvi, an potiùs illi gratularentur coronam gloriæ, postularéntque ejus patrociniûm, & omnium ore summè celebrabatur. Præterea laudes, quibus illum multi extulerunt, commemorabo, quibus fuit commendatus à Patre Angelo Sibilla, qui in Societate, virtutibus clarus, exegit annos quinquaginta & octo, quorum potiorem partem traduxit, in officijs Magistri Novitiorum, Re-

cto-

ctoris Collegiorum, Socij Præ-
positorum Provincialium, &
Arbitri conscientiæ, ac Præfecti
rerum spiritualium, in nostris
Collegijs (cujusmodi munia
conferri solent non vulgari vir-
tute, & zelo religiosæ discipli-
næ præditis) neque solùm vixit,
verùm etiam obiit, solidis or-
natus virtutibus, Caltagironæ,
A. D. 1611. quod abundè proba-
vit concursus populi & Magi-
stratûs, atque multorum pre-
ces, ut sepeliretur loco ab alijs
discreto; nec non pietas, quâ e-
jus vestes fuerunt ab omnis or-
dinis hominibus expetitæ. Hic,
inquam, tantus DEI servus, cui
intimè fuerat perspectus Fran-
ciscus, in tirocinio & Collegio
conversus ad me, dolentérque
suspi-

suspirans, dixit: *Obijt verè perfectus Religiosus, cui à multis annis parem non habuimus, neque fortè aliquamdiu habebimus.* Et sanè, ut talem honoravit Divina Majestas lætis ac festivis exequijs. Cùm namque altaria & parietes, ob festum resurgentis Christi, essent exornati elegantia & opulentiâ quàm maximâ, tam solenni die Sabbathi sancti, decreverunt Patres, non esse illis superinducenda vela nigra, pro funebri more, arbitrati, eam esse DEI voluntatem, quòd Franciscus religiosissimus fuisset imitator Christi crucifixi, ac promeruisset tantum privilegium magnis Sanctis concedi solitum, moriendi sancto die Veneris, ut particeps quoque esset

esse
An
quò
tem
lud
def
piet
telle
sci v
voti
con
min
lo r
quà
pita
F
ces,
bach
ciet
quæ
fesse

esset gaudiorum gloriosæ ipsius
Anastasis.

Audito ab externis signo,
quòd ejus corpus deferretur ad
templum, concurrerunt ad il-
lud videndum, & exosculandas
defuncti manus, cum singulari
pietate ac sensu, quia multa in-
tellexerunt de heroicis Franci-
sci virtutibus, & suspexerant de-
votionem, quâ ipsum videre
consvenerant sacra facientibus
ministrantem, coelestiq; se epu-
lo reficientem in templo, vel
quàm compositissimè per com-
pita incedentem.

Post persolutas funebres pre-
ces, fuit tumultatus vespere Sab-
bathi, in Ecclesia Collegij So-
cietatis, dicata sancto Nicolao,
quæ nunc est nostræ domûs Pro-
fessorum.

De-

Dedit Pater Rector ad Fratrem Francisci consolatorias, quas, quia confirmant dicta de ejus obitu, hoc loco annectere placuit.

*Literæ P. Cæsaris Cossi,
Rectoris Collegij Messanensis.*

Illustr: DD. Cæsari Cajetano, Domino Sortini,

Illustrissime Domine mi observandissime. Cum servorum **DEI**, ex hac vita transitus, non sit mors, verum dulcis quidam obdormientium in Domino somnus, etsi doleam, letor nihilominus, & me tam felix Vestre Dominationi perscribi nuntium, dum significo sanctum obitum ipsius, & nostri Fratris Francisci, juvenis non minus

nus nobilitate sanguinis, quàm
eximiâ virtute conspicui, quem o-
mnes novimus fuisse speculum
mortificationis & sanctitatis. E-
quidem doleo, non tam propter
ejus mortem, nemo siquidem no-
strum ambigit, quin vitam sit af-
sequutus beatiorē, quàm quòd
sim privatus dulci, tam dilecti in
Domino filij, consuetudine. Vi-
detur verò exaudire voluisse Deus
illius preces, quando hac nocte ad
meliorem vitam migravit, id
quod ipse tantopere optavit, ut co-
mitem se sancto die, sextæ majoris
Ferie, funeri sui Servatoris ad-
jungeret. Decessit è vita, non
tanquam unus è vulgo hominum,
verum ut sanctus: vultus defun-
cti præfert sanctitatem, atque
eam induit venustatem, ut Pa-
tres

tres ac Fratres, non satientur eo iterum iterumque intuen- do. Feriâ quartâ, hebdomada majoris, suscepit viaticum, & sacro Oleo inunctus est. Feriâ quintâ denuo sumpsit epulum Eucharisticum. Omnes credimus celebratum ab illo fuisse Pascha in cælo, cum aliud ominari nequeamus de tanto DEI servo. Cæterum me unâ cum isthoc Collegio commendo. DEUS largiatur Vestra Dominationi felicia festa suæ sanctæ Resurrectionis. Messana, Sabbatho sancto, 1601.

Vestræ Dominationis
Illustrissimæ

Servus in Christo

Cæsar Cossus.

CA.